

ZARZĄD GŁÓWNY

Biuro
ul. Mokotowska 14
00-561 Warszawa
tel. +48 22 326 12 86
fax +48 22 628 41 68
e-mail: zarzad.glowny@pck.org.pl
www.pck.pl

Warszawa, 16.05.2023

P - 040/09-2023

Pan Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów
Biuro Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Szanowny Panie Premierze,

Od 19 do 21 maja Japonia będzie gospodarzem szczytu G7 w Hiroszynie. Premier Japonii, Fumio Kishida, wybrał to miejsce, aby zwrócić uwagę świata na okropności wojny nuklearnej i potrzebę zapewnienia, by broń jądrowa nigdy więcej nie została użyta.

Tego rodzaju działania są pilnie potrzebne. Szczyt G7 odbywa się w wyraźnie pogarszającym się środowisku bezpieczeństwa międzynarodowego. Ryzyko użycia broni jądrowej jest wyższe niż kiedykolwiek od momentu zakończenia zimnej wojny i nadal wzrasta. W kontekście konfliktów i napięć wielokrotnie słychać było alarmującą retorykę dotyczącą broni jądrowej, a broń ta zajmuje coraz ważniejsze miejsce w polityce bezpieczeństwa i doktrynach. Regularne odniesienia do potencjalnego użycia broni jądrowej, bez uznania lub omówienia katastrofalnych konsekwencji humanitarnych, jakie spowodowałyby każde takie użycie, grożą normalizacją idei użycia broni jądrowej i osłabieniem trwającego od dziesięcioleci tabu przeciwko takiemu użyciu.

Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca jest głęboko zaniepokojony katastrofalnymi skutkami humanitarnymi broni jądrowej od momentu, gdy Japońskie Stowarzyszenie Czerwonego Krzyża i Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża były świadkami przerażającego zniszczenia i cierpienia spowodowanego bombardowaniem atomowym Hiroszimy i Nagasaki w 1945 roku. Nawet w kontekście ogromnych zniszczeń i cierpień II wojny światowej, doświadczenie związane z próbą pomocy ocalałym po wybuchu bomby atomowej w przerażających okolicznościach i przy zniszczonej infrastrukturze medycznej (w Hiroszynie tylko 10-20% lekarzy, pielęgniarek i farmaceutów przeżyło bombardowanie) było szokujące. Od 1945 roku cały Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca jednogłośnie wzywa do zakazu i eliminacji broni jądrowej.

Broń atomowa, która zniszczyła Hiroszimę w 1945 roku, zabijając do końca roku 140 tysięcy ludzi, miała siłę wybuchu 15 kiloton. Dziś określono ją jako małą lub "taktyczną" broń jądrową. Pojedyncza detonacja tej wielkości w mieście prawdopodobnie zabiłaby setki tysięcy cywilów, wielu innych zostałoby poważnie rannych, a u jeszcze większej liczby osób doprowadziła do choroby popromiennej i zwiększenia zachorowalności na nowotwory na całe życie. Opad radioaktywny mógłby spowodować skażenie obszarów w wielu krajach. Powszechna panika spowodowałaby masowe przemieszczanie się ludzi i poważne problemy społeczno-gospodarcze. Na szczeblu międzynarodowym nie istnieją żadne skuteczne możliwości reagowania humanitarnego w przypadku detonacji broni jądrowej. Jedyną właściwą reakcją humanitarną jest zapobieganie użyciu broni jądrowej.

Z zadowoleniem przyjmujemy fakt, że wielu przywódców politycznych potępiło groźby użycia broni jądrowej i stwierdziło, że broń jądrowa nigdy nie może zostać użyta. Potwierdzenie w styczniu 2022 r. przez rządy Chin, Francji, Rosji, Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych, że "wojny nuklearnej nie da się wygrać i nigdy nie wolno jej toczyć", oświadczenie Sekretarza Generalnego NATO z września 2022 r., że "jakikolwiek użycie broni nuklearnej jest absolutnie niedopuszczalne", oraz deklaracja przywódców G20 z Bali w listopadzie 2022 r., że "użycie lub groźba użycia broni nuklearnej są niedopuszczalne", przyczyniają się do napiętnowania i delegitymizacji użycia i groźby użycia broni nuklearnej. Ze swojej strony Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycza podkreślił w zeszłym roku, że "niezwykle wątpliwym jest, aby broń jądrowa mogła być kiedykolwiek użyta zgodnie z zasadami i regulami międzynarodowego prawa humanitarnego".

Jednak tak długo jak istnieje broń jądrowa, istnieje również ryzyko, że zostanie ona użyta. Jedynym sposobem na zapewnienie, że broń jądrowa nigdy więcej nie zostanie użyta, jest jej całkowita eliminacja. Dlatego też 191 państw-stron Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej (NPT) zobowiązało się do podjęcia skutecznych działań prowadzących do rozbrojenia jądrowego i świata bez broni jądrowej. Niestety, ponad pół wieku po wejściu w życie NPT, te globalne aspiracje nie zostały zrealizowane. Na świecie nadal istnieje prawie 13 000 sztuk broni jądrowej, wiele z nich znajduje się w stanie wysokiej gotowości i jest gotowa do odpalenia w ciągu kilku minut.

Przy tak wysokiej stawce uważamy, że pilnie potrzebne jest zdecydowane międzynarodowe przywództwo, aby zmniejszyć i ostatecznie wyeliminować niedopuszczalne ryzyko katastrofy jądrowej. Prezes Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża i prezes Japońskiego Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża wystosowali wspólny apel z okazji szczytu G7, wzywając wszystkie państwa do podjęcia natychmiastowych działań w celu zmniejszenia ryzyka użycia broni jądrowej i osiągnięcia postępu w rozbrojeniu jądrowym. Popieramy ten apel skierowany do wszystkich państw. W szczególności uważamy, że od państw posiadających broń jądrową lub z nią związanych wymagane są odważniejsze i bardziej nowatorskie działania. Dlatego wzywamy nasze rządy do podjęcia następujących, konkretnych działań:

- Publicznego nawoływania wszystkich państw do powstrzymania się od wszelkich gróźb użycia broni jądrowej, niezależnie od okoliczności, mając na uwadze katastrofalne konsekwencje humanitarne każdego takiego użycia, brak odpowiednich możliwości reagowania humanitarnego oraz stwarzane przez takie groźby motywy do proliferacji broni jądrowej.
- Publicznego zobowiązania się do zmniejszenia roli i znaczenia broni jądrowej w ich własnych krajowych politykach i doktrynach wojskowych i bezpieczeństwa, zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z Układu NPT przyjętymi w 2010 r., oraz określenia konkretnych kroków w celu osiągnięcia tego celu.
- Publicznego zobowiązania się do działań, które podejmą lub będą promować, aby zmniejszyć obecne ryzyko użycia broni jądrowej w wyniku zamiaru, błędnego obliczenia lub wypadku.
- Powstrzymania się od wszelkich działań, które mogą podważyć instrumenty rozbrojenia jądrowego i nierozprzestrzeniania, zwłaszcza traktat o zakazie broni jądrowej (TPNW) z 2017 r.
- Nawet jeśli nie są w stanie przystąpić do traktatu w najbliższym czasie, niech uznają aspiracje zawarte w TPNW i jego korzyści jako bariery przed rozprzestrzenianiem broni jądrowej, aby zmaksymalizować jego potencjał w zakresie wzmocnienia nieprolifracji i stymulowania działań na rzecz rozbrojenia jądrowego.
- Współpracy z państwami stronami TPNW w dziedzinach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym w zakresie pomocy ofiarom i rekultywacji środowiska, oraz uczestniczenia w charakterze państwa obserwatora podczas drugiego posiedzenia państw stron TPNW w listopadzie 2023 r.

Inne Stowarzyszenia Krajowe Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycza w państwach posiadających broń jądrową lub w państwach sojuszniczych również wystosowują do swoich rządów podobne listy. W obecnym stanie wzmożonego napięcia międzynarodowego, państwa posiadające broń jądrową i państwa z nimi związane ponoszą szczególną odpowiedzialność uznania konsekwencji użycia broni jądrowej dla całej

ludzkości, wzmocnienia tabu przeciwko użyciu takiej broni, objęcia przewodnictwa w międzynarodowych wysiłkach mających na celu zapobieżenie jej użyciu i, ostatecznie, zakończenia ery broni jądrowej. Z zadowoleniem przyjmujemy uwagę, jaką rządy G7 poświęcają tej pilnej kwestii podczas szczytu w Hiroszynie, i zachęcamy wszystkie rządy do nadania jej równie wysokiego priorytetu. Jesteśmy w pełni gotowi dołączyć do państwa, aby osiągnąć te cele, od których zależy bezpieczeństwo całej ludzkości.

Z poważaniem,

Jerzy Bisek
Prezes
Polski Czerwony Krzyż

Otrzymują

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Ministerstwo Obrony Narodowej

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Ministerstwo Edukacji i Nauki

Ministerstwo Sprawiedliwości

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Ministerstwo Zdrowia

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej